

KS KALNA SVĒTRUNA

#19 ATRIEBĪBA UN SEVIS AIZLIEGŠANA

Mateja ev. 5:38-42

Ievads

Jēzum turpinot izskaidrot Kalna svētrunas ievadā aprakstītās patieso kristiešu īpašības ar sešiem piemēriem no ikdienas dzīves, šodien nonākam pie priekšpēdējās – atriebības. Centīsimies noskaidrot, kādu attieksmi šajā jautājumā mūsu Kungs sagaida no Saviem sekotājiem.

Šodienas lasījums

Izlasiet Mateja ev. 5:38-42.

Diskusijas pirmā daļa

1. Kādas ir Tavas pirmās pārdomas par šajā Rakstvietā dzirdēto?

Lai pēc iespējas katrs izsaka savas domas un uzdot jautājumus par neskaidro, bet atbildes vēl nesniedzam, uz tām centīsimies atbildēt nodarbības laikā.

2. Padomā, kad Tev pēdējo reizi sanācis saskarties ar atriebību, vai nu pret sevi, vai arī Tev pašam pret kādu citu, vai arī kādu citu cilvēku dzīvēs. Padalies ar pārējiem.

Dodam pārīs minūtes padomāt.

3. Jēzus piemin no Mozus laikiem mācīto principu “aci pret aci un zobu pret zobu” – kā Tu to saproti? Vai Mozus ar to attaisno atriebību? Un nāvēssodu slepkavām?

Šie vārdi tiešām ir no Mozus likumiem, taču tie tika doti kā instruments tiesas darbībai, likumiskai strīdu izšķiršanai un kompensācijas noteikšanai,

bet nekad personiskām attiecībām. Šis likums tika dots tiesas instancei, nevis individuālam cilvēkam.

Turpinājumā plūkosim visus trīs gadījumus, kuros šis likums “aci pret aci un zobu pret zobu” ir pieminēts. Pēc katras Rakstvietas pārdomājiet, vai tā runā par atreibību, izmantojot Rakstvietā minētos piemērus (brūci, lūzumu utt.).

4. Izlasām tās trīs Rakstvietas Vecajā Derībā, kur Mozus dod likumu, pieminot šo principu “aci pret aci un zobu pret zobu”, pēc katra pārdomājot konkrētos Mozus nosauktos piemērus – 2 Moz 21:23-27, 3 Moz 24:17-22 un 5 Moz 19:16-21. Vai šie likuma panti pavēl atreibību cilvēku savstarpējās attiecībās?

Nē, šie likumi definē veidu kā tiesas priekšā regulēt likuma pārkāpuma dēļ radīto zaudējumu kompensāciju. Tie nosaka, ka soda mēram jābūt vienlīdzīgam pret radītajiem zaudējumiem, ne lielākam, ne arī mazākam.

Aci pret aci, zobu pret zobu, kompensācijas apjoms pret zaudējuma apjomu.

Šo principu sauc par “Lex Talionis” jeb “Quid Pro Quo”. Tas aizsargāja vājos, ļaujot viņiem saņemt taisnīgu kompensāciju. Piemēram, ja saimnieks vergam dusmu dēļ izsit zobu, vergam jāsaņem taisna atlīdzība par to.

Bet šis princips NEKAD nebija paredzēts individuālu cilvēku savstarpējo attiecību kārtošanai. Tātad, tas nenozīmē, ka vergs tagad saimniekam var izsist zobu, bet gan tiesai jānosaka taisnas kompensācijas apjomu.

Tātad, likums “aci pret aci un zobu pret zobu” tāpat kā viss pārējais Dieva likums ir labs, tomēr cilvēks sava grēka dēļ to izkropļoja. Rakstu mācītāji un farizeji šo likumu izmantoja savu personīgo rēķinu kārtošanai.

5. Ja kāds pārkāpj likumu pret Tevi, vai Tava piedošana viņu atbrīvo no likuma soda izpildes? Padomājiet par piemēriem, kuros tā ir un kuros nav.

Vecajā Derībā Soģu grāmatā 1:6-7 cilvēks atzina soda saņemšanu par taisnīgu – izlasām to. Tā kā likums ir tas, kas pasargā un saglabā sabiedrību, tam ir jābūt spēkā, tādēļ pat cilvēka piedošana to nevar atcelt. Piemēram, ja notiek bērna slepkavība, viņa vecāki var piedot slepkavam, bet tas nenozīmē, ka slepkava nav jāved tiesas priekšā, lai tam noteiktu taisnīgu sodu. Tādēļ Bībelē atkal un atkal atskan brīdinājums, ka pārkāpumam sekos sods, izlasām – Gal 6:7, Mat 7:1-2 un Mat 26:52. Tomēr Bībele arī atkal un atkal māca, ka Tavai iekšējai sirds attieksmei jābūt piedodošai – 3 Moz 19:18. Tātad – ja noticis noziegums, meklē taisnu tiesu, bet pats sirdī piedod to.

6. Kā šo likumu “aci pret aci un zobu pret zobu”, kas pats par sevi ir labs, Tu šodien vari pielietot savā ikdienā? Kādos gadījumos tā pat ir Tava atbildība?

Pirmkārt, esam aicināti ievērot nevien Dieva likumus, bet arī savas valsts likumus. Tādēļ mums ir jā rūpējas, lai noziegumi tiktu vesti tiesas priekšā.

Bet, otrkārt, mūsu atbildība ir pasaulei mācīt Dieva likumus, runājot par grēka sekām, elli un u.c. tēmām, no kurām parasti cenšamies izvairīties.

Paralēlā Rakstvieta

Izlasām 1 Pēt 2:11-25.

Diskusijas otrā daļa

7. Ko Pēteris šeit raksta par atreibību, atmaksu ar ļaunu un tiesu?

Pēteris šajos pantos vēlreiz piemin tās pašas lietas, kuras iepriekš esam aplūkojuši. Izrunājiet tos pantus, kur tās pieminētas.

8. Ko nozīmē Jēzus vārdi “nestājieties pretim ļaunumam” Tavā ikdienā? Vai Tev ir jāakceptē visi likuma pārkāpumi un grēki, kurus redzi sev apkārt, vai pat izciet pats?

Nē. Piem., Jk 4:7 un 1 Pēt 5:9 ir teikts, ka mums jāstājas pretī velnam, kurš ir ļaunuma autors. Tāpat 1 Kor 5:7-8, 1 Tim 5:20 un Mat 18:15-17 mums pavēlēts apkarot grēku sevī, citos un draudzē. Bet te vienmēr runa ir par grēku, nekad par grēcinieku. Atriebība ir karošana ar grēcinieku. Vai Tu esi kādreiz kādam aizrādījis par grēku vai saņēmis pats aizrādījumu?

“Nestājieties pretim ļaunumam” nozīmē necīnīties ar tiem pašiem ļaunuma ieročiem, bet stāties pretī ar piedošanu, kas ir daudz spēcīgāks ierocis.

Izlasām 1 Pēt 3:9 – vai Tev ir bijusi situācija dzīvē, kur šis solis jāsper?

9. Jēzus šodienas Kalna svētrunas Rakstvietas turpinājumā dod četrus piemērus kā nestāties pretī ļaunumam, neatriebt, bet tieši pretēji – atmaksāt ar labu, svētībām. Aplūkosim katru no tiem. Kas ir pirmais, un ko tas nozīmē?

Pirmais ir par otra vaiga pagriešanu (39.p.). Šeit ir runa par cieņu. Sist otram ar dūri vai koku bija vīrišķīgi, bet ar plaukstu – tā bija necieņa. Un vislielākā necieņa bija sist ar plaukstu ārējo pusi. Tieši par šādu gadījumu Jēzus runā, jo saka “ja kāds tev sit pa LABO vaigu” – un tā kā lielākā daļa cilvēku ir labroči, tad sitot pa labo vaigu sanāk sist ar plaukstu ārpusi (nodemonstrē pārējiem vieglā veidā).

Tātad – ja kāds Tev izrāda vislielāko necieņu, drīzāk esi gatavs to turpināt paciest nekā atriebies. Jo tāda ir arī Tava Tēva sirds. Jēzus pacieta daudzus

“sietienus pa seju”, neatriebjoties – izlasām Jes 50:6. Un ja Tev svarīga cieņa un gods, tad atceries, ka tie Tevi jau gaida – tur, Debesīs.

10. Kāds ir Jēzus otrais piemērs, un ko tas nozīmē?

40.p. ir runa par Tavu drošību. Kāds nāk tiesas priekšā, lai iegūtu Tavu apakškreklu (acīmredzams, viņa prasībai ir kāds pamatojums, un Tu esi vainīgs), tad izrādi savu nožēlu un dod viņam arī savas virsdrēbes. Ar to Tu viņu nošokēsi. Ar to Tu “ļaunumu” būs atmaksājis ar svētību. Apakškreklis

simbolizē Tavu "pēdējo kreklu", Tev tiek atņemts viss. Savukārt virsdrēbes ir Tava drošība, jo šo tuniku cilvēki lietoja naktī segas vietā. Tātad, Tu esi upurēt pat savu drošību.

Šeit nav runas par to, ka jāiet un jādod visiem viss pēc kārtas, jo tad kristiešus vienkārši izzagtu. Bet runa ir par gadījumiem, kad Tev kā soda samaksu grasās atņemt visu, ka tad neizrādi rūgtumu un dusmas, bet pasaki, ka esi gatavs atdot savu pēdējo drošību, jo Tev ir žēl. Tāda ir Tava Tēva sirds.

11. Trešajā piemērā Jēzus aicina noiet divas jūdzes, kad Tev ir tiesības iet tikai vienu. Ko tas nozīmē?

Persieši bija ieviesuši preču transporta pakalpojumu veidu, kuru izmantoja arī romieši Izraēlā. Proti, ja pastnieks bija saslimis vai cita iemesla dēļ nespēja veikt savu darbu, romiešu kareivji varēja apturēt parastu ceļiniekus un uzdot viņam nest šo precī. Mūsdienās tas būtu tā, ka policija aptur Tavu auto un iedod paciņu, kas steidzami jāaizved uz Pārdaugavu. Tomēr bija ieviests ierobežojums iedzīvotāju aizsardzības dēļ – viņiem bija jānoiet tikai viena jūdze. Tādas bija viņu tiesības, viņu brīvība.

Jēzus saka – ja Tev spiež noiet šo vienu jūdzi, parādi, cik liela ir Tava sirds, un noej divas. Jo tāda ir Tava Tēva sirds.

12. Pēdējais piemērs – dod tam, kurš lūdz un vēlas aizņemties. Ko tas nozīmē Tavai ikdienai? Vai Tu dod labprātīgi, un kur ir tā robeža, kad izvēlies nedot?

Izlasām 5 Moz 15:7-8. Vai tas nozīmē dot ubagiem? Visbiežāk nē, jo ar to Tu riskē attaisnot viņu dzīvesveidu, ar kuru ir vieglāk uzturēt sevi nekā pašam strādājot. Bet tur, kur ir pamatota vajadzība, esi gatavs atteikties no savām tiesībām uz īpašumu. Jo tāda ir Tava Tēva sirds.

Noslēgums

Jēzus saka, ka pasaule ļaunumu atmaksā ar ļaunu. Bet Viņa sekotāji nav no šīs pasaules, tādēļ viņi ir gatavi aizliegt sevi un atteikties no savām tiesībām uz cieņu, drošību, brīvību un īpašumu, lai atmaksātu ar svētību. Jo tāda viņu Tēva sirds.